

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR: Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor. Félévre 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.		Felelős szerkesztő: BITTERMANN SÁNDOR.	Kiadótulajdonos: BITTERMANN NÁNDOR.	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők. MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PÉNTEKEN

Mit tanít a pángermán káté?

Zombor, július 22.

A hirhadt *Deutsch-ungarischer Katechismus* megint oktató köruton van németlakta vidékeinken s valószínűleg nemcsak Vas, Temes és Torontál vármegyékben, mint egy fővárosi napilap írja, hanem minden bizonytal Bács-Bodrog vármegye területén is osztja a maszlagot, mitől egyszerre megduzzadhat a germán gőg és a magyargyűlölet még józan gondolkodású és hazafias érzésű svábságunk szívében is. Ha a posta, a közigazgatási hatóságok és az ügyészség éber figyelmének kijátszásával titkos utakon be tudott furakodni azokba a vármegyékbe, vajjon mi állhatta volna el idelopózása útját?

Bizonyosan itt van közöttünk is, hogy a legarcátlanabb hazugságok csövein át telecsöpögtesse a német lelket elégedetlenséggel és magyar-gyűlölettel. Alighanem a Katechismus visszhangját halljuk az apatini *Bács-Bodrogher Zeitung* szerkesztőjének, Mathias Gasz urnak „*Eine neue Schulverordnuug und die Nationalitäten der Bácska*“ című mult vasárnapi vezércikkében is.

Ez a cikk kikel ama rendelet ellen, mely a szolgabiróságokat utasítja, hogy október hó 15-dikéig írják össze a nem állami s nem magyar nyelvű iskolák magyar anyanyelvű növendékeit, illetőleg azon szülőket és gyámokat, kik az illető iskolába a magyar tanítási nyelv behozatalát óhajtják. Kikel pedig azért, mert a rendeletnek célja magyarrá tenni a tanítás nyelvét mindazon nem állami s nem magyar nyelvű iskolákban, melyekben a tanulók 50 százaléka magyar anyanyelvű vagy a tanulók szüleinek és gyámjainak 50 százaléka a magyar oktatási nyelv behozatalát kívánja.

E rendeletről, ugymond, nyilvánvalóképpen következik, hogy nemzetiségi községekben, pedig majd egész Bács-Bodrog vármegye ilyenekből áll, a magyar nyelvet teszik meg oktatási nyelvnek tekintet nélkül arra, vajjon e népek károsodnak-e általa vagy nem. Ilyképen már eddig is megbocsáthatatlan bünt követtek el a németek ellen.

S ugyan miben áll a bűn? A gyermekek, azt mondja, kikerülnek az iskolából anélkül, hogy alkalmuk lett

volna elsajátítani azt, ami az életre szükséges. Apatin német lakosságának óriási pénzáldozata fejében a gyermekek a szó igazi értelmében mint analfabéták hagyják el az elemi iskolát. Sulyos vád ez az apatini tanítói kar ellen, de hogy van-e és mennyi igazság benne, annak megállapítása nem tartozik ránk, ez az iskolaszék és a tanfelügyelőség dolga, no meg egy kicsit a megvádolt tanítóságé, melynek lelkiismeretes kötelességtudásáról s pedagógiai készségéről különben jobb véleménnyel vagyunk, semmint feltehetőők róla, hogy a rádobott vádat szó nélkül magán hagyja száradni.

A rendeletet azonban nem kapjuk. Ha az iskolaköteleseknek fele magyar, fele német anyanyelvű, mért legyen kénytelen a magyar németül tanulni s nem a német magyarul — a magyar állam területén? Ezt bizonyítsa meg, Gasz ur. Más állam bezzeg nem olyan liberális, mint mink vagyunk. Porosz-Lengyelország iskoláiban nem szabad lengyelül tanítani még akkor sem, ha egyetlenegy fia német sem jár bele. Az államnyelv jogait szabad érvényesítenie

Ujabb képek az okkupációból.

Írta: **Del Toró.**

XI.

— Adtál uram esőt, de nincs benne köszönet! mondtuk Zsegárnál. Kaptunk segélycsapatot is a póttartalékosokkal, de szintén nem volt benne köszönet. Pedig az elesigázott „virtigli“ bakák ugyancsak rászorultak már egy kis pihenőre. Hiszen éjjel-nappal talpon voltunk. Mert mikor erős „tüzek“ folytak, azokban „rakétáztunk“, mikor meg szünetelt a csatározás, akkor meg nehéz és veszedelmes őrzásokat teljesítettünk.

A póttartalékosokat erre éppen nem lehetett használni. A „Feldrufot“ meg a „Lözungot“ — hadjáratban ezt a két fontos ismertető jelt — nem lehetett a fejükbe verni.

Olyan volt az, mint a lyukas szita. Ha őrzőjárat véletlenül találkozott póttartalékos őrszemmel, több galibát okozott neki ez az egy ember, mint egész csapat ellenség. Ő azt tartotta, hogy sötétben minden tehén fekete, tehát löni kell. Így történt aztán, hogy a saját embereink kezdtek ránk veszélyesek lenni. Nem volt más hátra, mint bevonni ezeket a „totykosokat“ az éjjeli őrségről és végső szükségben legfeljebb csak nappal alkalmazni.

Nem is hívtuk őket másként, mint „bebalzsamozott mumiáknak.“ Hogy ilyen emberekkel hogyan lehetne egy hadjáratot végigküzdeni, azt igazán nehéz volna megmondani.

Hiszen az első vér láttára hanyat-homlok lohannának ki a világból. Bizony nem csodálná ország-világ ezeknek a vitézi

tetteit, karjuktól se hullott volna a bosnyák, mint a fű. Lehet azonban, hogy ha nem is nagy Napoleont, de Hadzsi Loját talán mégis elfogták volna, mikor már a „szusz“ kifogyott a „fujtatójából.“

Egy sötét éjjel történt, hogy Bihács felől lövést hallottunk. Lehet, hogy a vár fokán „strázsáló“ őrszemnek sült el véletlenül a fegyvere, de lehet, hogy valamelyik bosnyáknak az eldugott rozsdás mordalya köpte ki szintén véletlenül a magját, mikor a méceses pislogó fénye mellett gyönyörködött benne a gazdája és babrálgatta a kakasát. Mi legalább így vélekedtünk szabad ég alatti táborunkban a lövésről. Mert nappal ettől a gyönyörűségtől elkobzás és szigorú, sőt talán halálos ítélet terhe alatt meg volt fosztva. Minthogy pedig a bosnyák szivesebben válik

HONI GYÁRTMÁNYU
 szalma- és nemezkalapok, nyakkendők, nap-
 és esőernyők, keztyűk, kefeárúk, utazó ko-
 -- sarak, villanyos csillárok olcsó áron. --

GOLDFÁHN SÁNDOR és FIA
 ZOMBOR, KOSSUTH-U.
 A KÜLÖNLEGESSÉGI
 TÖZSDE ME LETT.
 100-99

egész teljességében, nekünk magyaroknak feliben sem szabad. Hol itt az igazság egyenlő mértéke?

Önök persze a magyar nyelv csak olyan jogu Magyarországon, mint akár-mely más nyelv — a németet kivéve, — mint pl. a szerb vagy a tót nyelv, sőt annál is kisebb jogu, mert ezeknek tanítását nyomatékosabban kívánja a német iskolában, mint a magyarért s elég vakmerő szemrehányással illetni a rendelet kibocsátóit azért, mert ezt Önnel együtt átlátni nem akarják.

Tán a német nyelvet akarják kiirtani a rendelettel, kérdi nagy emphasisal cikke végén. Ez azonban — teszi hozzá még emphatikusabban — nem fog sikerülni, annál kevésbé fog sikerülni, mert *ma már minden német tudatában van annak, hogy a német nyelvnek a legnagyobb értéke van a világ összes nyelvei között (!) s minden német kötelességének tekintti, hogy ezt gyermekeivel is közölje.*

Ime hát csak kibuvik a pangermánizmus lólába a zsákból. Akárcsak a *Deutsch-ungarischer Katekizmus* német göggyének és magyargyűlöletének kérdése volna. „Legyetek büszkék arra, hogy németek vagytok s ne akarjatok magyarok lenni. Ostobák, buták, tökfilkók, akik nem buznak inkább a kilencven millió némettséghez. A német Magyarországon nem bevándorló, hanem hódító, aki császári sasos fekete-sárga zászló alatt karddal a kezében hódította meg ezt az országot. A foglalás jogán az ország bennünket, németeket illet.“

„A német nyelv csupán azért nem államnyelv Magyarországon, mert a németek kellő időben nem mozdultak

meg ennek érdekében. A német nyelv — ez a világ- és általános érintkezési nyelv — a magyar nyelvhez képest olyan, mint egy nemes, egészséges fiatal paripa egy girhes gebe mellett.“

„A németnek nem szabad gyermekét magyar iskolába küldeni, mert a magyar iskola valóságos mézarszéke gyermekeinknek, ahol szellemét eltompítják, a lelkét tönkreteszik, erkölcstelen gonosz emberré nevelik, egy szóval örök életükre agyonütik.“

Ezek a tanítások azonban már nem olyanok, hogy komoly vitára méltathatók, ezeket szigorú megtorlás végett az illetékes hatóságoknak figyelmébe ajánljuk.

Kormányzati intézkedések

a gazdasági munkások védelmére és az aratósztrájk elhárítására.

Hogy az utolsó három év alatt nagyobb aratósztrájk nem fordult elő, azt tagadhatatlanul a földművelésügyi kormány azon intézkedéseinek kell tulajdonítanunk első sorban, miket a gazdasági munkások anyagi érdekeinek védelmére tett, de jótékony hatása volt az az előrelátás is, mellyel a munkások önkényét, megokolatlan szerződészségének káros következményeit a gazdákról elhárítani igyekezett.

Tudvalevőleg a hitel, melyre a kiserber is kis gazdasága körében oly gyakran rászorul, egyike azon tereknek, amelyekben a munkás lelketlen elemek kizsákmányolásának van állandóan és magas fokban kiszolgáltatva. Végtelenül fontos tehát, ha a munkások helyzetén javítani akarunk, hogy ezen a téren segítségére legyünk; erre pedig legalkalmasabb a szövetkezetek felkarolása. Már jelentékenyen felülmúlja a 2000-t azok-

nak a hitelszövetkezeteknek a száma, melyek az országos központi hitelszövetkezet kebelében nagyrészt a földművelésügyi kormány támogatása mellett főképp a szegény nép hiteligenyeinek kielégítésére alakultak. A földművelésügyi kormány ezeket a lefolyt három évben is csak akkor részesítette segélyben, ha azok a vagyontalan földműves-nép hitelének kiszolgáltatására alakultak, nemkülönbön részt vett annak a törvényjavaslatnak az előkészítésében is, melyet az igazságügyminiszterium a káros hitelügyletek fokozottabb üldözése érdekében kidolgozott.

Mint fogyasztót is lehetőleg védelmébe vette a földművelésügyi kormány a munkásnépet. A fogyasztási szövetkezeteket, amennyiben azok a falusi, tulnyomólag mezőgazdasági lakosság önszegélyezésre irányuló szervezkedéseként lépnek fel, az által igyekezik előmozdítani, hogy első berendezésük beszerzésére kisebb segélyben részesíti őket s ezzel lehetővé teszi a mezőgazdasági lakosoknak, hogy a leg-sürgősebben szükséges fogyasztási cikkeket jutányosan beszerezhesse. Ebben nagy segítség rejlik a népre nézve, mely a falun az ily cikkek beszerzése tekintetében sokszor számos nehézséggel kénytelen megküzdeni.

A nép anyagi helyzetének javítását célzó intézmények közül egyike a legfontosabb a gazdasági munkás- és cselédsegélypénztár, mely a lefolyt három évben fokozott mértékben éreztette hatását, kivált a balesetbiztosítási ágazat terén. Az 1906. év kezdete óta a pénztár 35695 esetben nyújtott tagjainak segélyt és a kifizetett segélyek összege több mint 1,200.000 koronára rugott. Igen számbavehető összeg ez már, amely a pénztár útján a nép közé jutott. A földművelésügyi kormányt állandóan foglalkoztatja annak a kérdésnek a tanulmányozása is, mikép lehetne a gazdasági munkás- és cselédsegélyző

meg az asszonyától, mint a fegyverétől, hát természetes, hogy nagyon sok volt az eldugott fegyver.

Csak lassan és módjával lehetett azokat elkobozni, összeszedni.

Akárhogy történt is a lövés, ki kellett szimatolni, hogy mi okból történt? Nem akarnak-e az éj leple alatt megtámadni bennünket a bosnyákok?

Nekem, e sorok írójának jutott a szerencse, kapitányom megbízásából, hogy tíz emberrel őrzőrastra kellett indulni és a bihási temetőt is átkutatni, mivel a tüzek alatt ott gyűltek össze a legvérengzőbb bosnyákok.

Hát a vaksötétben nem igen lehetett válogatni az emberekből, hanem sorjába kellett venni, mint a falusi bíróságot: einz, zvei, drei . . . zehn. Bizony ennek a csapatomnak a nagyobb fele öreg póttartalékosokból került ki. De hát Isten nevében, meg a fegyverem hűségében bizva, megindultunk bosnyákokat fogni.

Az uton osztán biztattam a csapatot, hogy könnyen megeshetik, hogy szép asszonyra, szép lányra is akadunk. Nincs lehetetlenség a világon!

Ez persze tetszett a fiatalabbaknak is,

meg az öregeknek is. Mert hát szép asszonyért, szép lányért az igazi vitéz tüzet, vizet kiállani, pokolba menni kész. Erre a biztatásra mind vitéznek mutatta magát és úgy „köpte a markát“, hogy szinte izzón csillant meg a szemük fénye a sötét éjben.

Igy haladtunk szépen előbbre és előbbre. Hogy néhányszor bukfenet is hánytunk a hepe-hupás uton, vagy pláne cigánykerekeket vetettünk a gödrökben, számításba se jöhetett. A nyakunkon még mindig büszkén ingott a fejünk. Addig pedig, míg a fejét el nem vesztí a baka, neki áll a világ és veri a combját kard, azaz hogy pangánét.

Hát minden baj nélkül eljutottunk a temetőbe. Bosnyákoknak azonban se hire, se hamva nem volt. Se asszonyban, se emberben nem találtunk még akkorát se, mint egy kölyök kaktusz. Csak a korhadt fejfák integettek felénk szomorúan. A kóbor kutyák meg olyan ugatást és ordítást vittek végbe, mint az éhes farkasok. De hát kutyaugatás nem hallatszik menyekbe.

Hanem mikor az én „öregeim“ ezt a szörnyű vonítást meghallották, egyszerre lábukba szállt a bátorságuk, elfelejtették, hogy az imént még vitézeknek tartották magukat és úgy reszkettek, mint a nyárfalevél. Hogy

megnyugtassam őket, magam jártam körül a temetőt két-három fiatal legénnyel, hogy lássák, hogy a trójai faló históriája nem elevenedett meg, a sirok közt nem rejtőzik senki, csak a sirok alatt alusszák örök álmaikat az elhullott hősök. Azoknak pedig már szent Dávid is hiába hegedül! Azok csendesen várják, hogy mikor fujja meg Gábor arkangyal a feltámadás harsonáját.

Bihácsban is csend honolt, csak a várórség lépteinek egyhangú kopogása szakította meg félelmesen az éj némaságát. Nem zörrent meg ott még a száraz falevél se, nem hallatszott ki a cigány hegedűje, a legények vig danája, hogy:

„Gyere be babám, gyere be,
Csak magam vagyok ide be;
Két cigánylegény hegedül,
Csak magam járom egyedül“ . . .

Nem, a város is mély álomba merült.

Mivel pedig a parancsnak eleget tettünk, visszafordultunk. Utközben megtudtuk a lövés okát is. Biháctól néhány száz lépésnyire egy tapasztalatlan póttartalékos állt őrszemet. Valami „éji“ és nem éji tünemény szállta meg egyszerre őrhelyén a szerencsétlent. Ahelyett, hogy a nadrágszíjján rántott volna kettőt, megrángatta a fegyverszíjját, ami olyan jó kedvre hangolta a puska kakasát, hogy

pénztár nagy áldásaiban a népet szélesebb körben részesíteni és ez irányban, úgy tudjuk, az előmunkálatok már folyamatosan is vannak.

Ily minden oldalra kiterjedő gondoskodás, minden oldalról nyújtott támogatás mellett lehetetlen, hogy a nép annak áldásai iránt érzéketlen maradjon. És tényleg a lefolyt évek azt mutatják, hogy a helyenkint nagyobb fokban üzött izgatás szülte mozgalmakon kívül jelentékenyebb mérvű munkászavargások ez idő alatt nem fordultak elő. Az 1906. év óta aratósztrájk, mely jelentékenyebbnek volna mondható, elő nem fordult. A szociális munkán kívül, melyet a földmivelésügyi kormány ezen idő alatt folytatott, kétségkívül nagy része van ebben annak az előrelátásnak is, mellyel a földmivelésügyi minisztérium a gazdákat az arató munkások szerződészettségével szemben megvédeni igyekezett. Nevezetesen az utolsó években munkástartalékot alakított és Mezőhegyesen, Kisbéren meg Bábólnán a szerződészettség munkások pótlására hivatott munkáscsapatokat tartott készletben. Sőt arra törekedett, hogy egyes külső hatóságai, valamint a törvényhatóságok első tisztviselői a területükön található munkáscsapatokról tájékoztassák, hogy tudhassa szükség esetén honnan lehetne a szerződészettség munkások pótlására hivatott munkáscsapatokról gondoskodni. Természetesen csak helyeselni lehet, hogy a tartalékmunkások igénybevitelét illetően a földmivelésügyi kormány ragaszkodott ahhoz a kezdettől fogva elfoglalt álláspontjához, hogy azokat csakis oly munkaadóknak bocsátja rendelkezésre, kik aratómunkásaikkal az 1908. II. t.-c. szerint szabályszerűen szerződtek és kiknél a munkamegtagadás nem a gazda hibájából következett be. A tartalékmunkásokat igénybevevő gazdát természetesen ezek költségeinek megtérítésére is kötelezte. Ez intézkedésciben a földmivelés-

ügyi kormány nem tévesztette szem elől azt az elvet, mely mellett az ily tartalékmunkások készenlétben tartása az államhatalom részéről egyedül tekintendő jogosultnak, azt az elvet t. i., mely szerint a munkás és munkaadó érdekeinek egyaránt való gondozására hivatott államhatalom nem léphet közbe a bérharcnál, hanem csak arra szorítkozhatik, hogy a jogtalan cselekmény, a munkások szerződészettségével általánosan kényszerhelyzetbe jutott gazdákat az egész ország lakossága számára annyira fontos aratósi munkálatok lebonyolításában támogassa. Csakis ily pártatlan eljárás mellett tehet a földmivelésügyi kormány egyaránt eleget azoknak a kötelezettségeknek eleget, melyek reája munkások és munkaadók érdekei védelme szempontjából háramlanak.

(Vége köv.)

H I R E K .

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Niedermayer Gyula újvidéki felsőkereskedelmi iskolai rendes tanárt ugyanazon iskolához igazgatóvá nevezte ki.

Előléptetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Eichner Zsigmond újvidéki felsőkereskedelmi iskolai r. tanárt jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett a VIII. fizetési osztályba léptette elő.

Házfelszentelés. A zombori tróbadourok társasvárosával egybekötött házfelszentelési ünnepélyüket folyó hó 24-én tartják meg. A társasvárosára az egyesület rendes és pártoló tagjain kívül csakis meghívottak vehetnek részt.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Balás P. Elemér dr. újvidéki kir. törvényszéki joggyakornokot a szegedi kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Mulatság. A vidéki hírlapírók országos szövetségének bácskai választmánya kebelében alakult Zombori Sajtóiroda nyári mulatságot rendez Zomborban 1909. évi augusztus 1-én este 9 órakor a Vadászkiert kerthelyiségében a nagyközönség számára. Belépti-díj 1 korona. Az előadás 9-10-ig tart, utána tánc.

az hirtelen „elkukurikolta“ magát. Mikor legényeim is megtudták az „esetet“, újra visszanyerték a bátorságukat és olyan képletes szórohamot intéztek a szegény örszem ellen, hogy valóban csoda, hogy kinjában másodszer is el nem sütötte a puskáját. Azt mondták:

— Hogy hívják az apádat, te hékás?
— Varju károgja fölöttem, hogy: kár... kár!

— A halál szeresse el a „lótádat“!
— A „regimentambur“ verje el az utolsó nótádat!

És így tovább.

Mikor pedig a kapitányomnak ezt a „szörnyű együgyűséget“ jelentettem, úgy elnevette magát, hogy az egész kompániának kellett a hasát tartani, nehogy eldőljön a nagy nevetéstől.

Hogy pedig a vigság még kitörőbb legyen, egyik vén baka elhuhogta magát:

— Döglött lóra nem kell patkó!

Ez pedig azt jelentette, hogy póttartalékosokra nem lehet semmit sem bízni. Az mindig nulla. Az már akkor meghalt a hazának, mikor megszületett.

Hát így folytak le Zsegár alatt a napjaink. Hol neveltünk, hol meg boszankodtunk.

Csak az ég volt egyformán bánatos: sűrűn hullatta fájó könyeit!

Hogy a póttartalékosok otthon Hány Jánosok voltak, mikor újból a meleg tüzhely körül huzhatták meg magukat és szeretteiknek elmesélhették a csaták szörnyű szenvedéseit, az kétségtelen. Nem kellett attól tartaniok, hogy a furfangos diák elprüsszenti magát, ha nagyot, nagyobbat és legnagyobbat „anszágolnak.“ Bizonyosan elmondták, hogy kétszáz ezer ellen kétszáz ment az angyalát! s mit gondol kend bíró ur, ki adta meg terát? Elmondták, hogy puskaporral ették a mákos metéltet és „lucskos csuszával“ hajigálták az ellenséget, mert golyóra nem volt érdemes. Dicső tetteikért aztán az ezredes aranytálcán ezüst fécánokkal kínálta derék vitézeit és Tokaj szőlővesszejéről csepegtetett nektárt töltött a csikóbőrös kulacsukba és emlékül fényes huszasokat elusztatott a zsebükbe, még pedig „lázsíást.“

No, mert ők az ágyugolyót röptében úgy elkapták, mintha görögdinnye lett volna, a puskaesővön meg andalító nótákat furulyáztak, dudáltak...

És mindezekre a csodákra csak a vén banyakemence hasa hasadt meg ijedtében — otthon.

Kinevezés. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Thész József zombori lakost a palánkai m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká kinevezte.

Közel a kolera. Most, hogy Oroszországban ijesztő méreteket ölt a kolera veszedelme s csak hetek választanak el bennünket azoktól a hatósági óvintézkedésektől, amelyeket ilyenkor foganatba vesznek, nem lesz talán felesleges, ha rámutatunk városunknak egy felette érthetetlen intézkedésére. Érthetetlennek mondjuk, mert hisz a hatóságoknak kell elsősorban ügyelniük arra, hogy ennek a rettenetes csapásnak minden emberi erővel utját álljuk és mégis azt látjuk, hogy éppen a hatósági intézkedések egyenetlen elsősorban ennek a veszedelemnek az utját. A sztapári uton, alig ezer lépésre a vármegye palotájától, van egy hatalmas gödör, melyet a városi hatóság úgy akar betömetni, hogy oda hordatja a városban összegyűlemlt szemetet. Már magában véve ez se dicséretreméltó intézkedés, mert tudvalévő dolog, hogy a szemétkben fészkelnek a kórok bacillusai, ha pedig még hozzáteszük, hogy ebbe a gödörbe nemcsak szemetet, hanem mindenféle dögöt, hullát, szennyet, piszkot és más ilyen undorító megymást hordanak, akkor azt hisszük, nem mondunk sokat, ha kijelentjük, hogy ez egyenesen bűnös könnyelműség. Tessék csak elképzelni, micsoda levegő terjeng itt egy eső után, amikor a forró nyári nap letüzi a sugarait erre a szemetes ládára. Az emberek csak befogott orral, visszafojtott lélegzettel haladhatnak el ezen az uton, pedig ez az ut a vásártér mellett visz el és ez a gödör közvetlen a vásártér mellett van. Ugyancsak épületes fogalmat alkothatnak maguknak azok az idegen kereskedők mirőlunk, akiknek dolguk akad a vásárainkon; pedig hány száz és ezer ember fordul meg piacainkon és ez mind magával viheti — ha tetszik, ha nem — a kolera, tifusz stb. betegségek csiréit. Ezzel a gödörrel tenni kell valamit és pedig sürgősen. Be kell tömetni, mert ha már egyszer itt van a kolera, akkor hiába minden igyekezet, hogy elfojtsuk; utját kell vágni, nemcsak kapitányi hirdetményekkel, hanem olyan intézkedésekkel, amelyek a közegészség érdekében előreláthatólag szükségesek. Ajánljuk ezen közleményünket a polgármester ur és a tekintetes városi tanács szíves figyelmébe.

Gyászhir. Stebler József zombori polgártársunk július hó 18-án életének 66. évében hosszas szenvedés után meghalt. A megboldogultnak földi maradványait hétfőn délután 5 órakor helyezték nagy részvét mellett a Bercsényi-úti gyászházba a szent Rókus temetőben örök nyugalomra.

Kinevezés. A szegedi kir. főügyész Sáfány István, zombori kir. törvényszéki hivatalszolgát a zombori kir. ügyészséghez hivatalszolgává nevezte ki.

Ujvidék 9 millió kölcsöne. Ujvidék városa vízvezeték, csatornázás, hid- és színházépítésre, továbbá egyéb beruházásokra kölcsönt akar fölvenni. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Jelzálogbank és az Első Hazai Takarékpénztár Egyesület azt az ajánlatot tették a városnak, hogy 9 millió korona kölcsönt folyósítanak ötven évre, 5.38 százalékos annuitással és 95 árfolyammal. Ujvidék bizottságai most tárgyalják a bankok ajánlatát s azt remélik, hogy sikerül majd nekik kedvezőbb feltételeket kieszközölniök.

Leégett szeszgyár. Zentáról jelentik: A csókai uradalom szeszgyár telepe ismeretlen okból kigyult s teljesen leégett. A tűz pusztításához hozzájárult, hogy több robbanás történt. A kár óriási, de biztosítás folytán megtérül.

Athelyezés. A temesvári m. kir. posta- és távirtdaigazgatóság Szili Török Ida kölpényi postamester áthelyezése folytán megüresedett postamesteri állásra Horváth Sándorné pinnyei postamestert helyezte át.

A posta figyelmeztetése. A temesvári posta- és távirtdaigazgatóság figyelmébe ajánlja az érdekelteknek, hogy a konzuli hivatalokhoz kereskedelmi ügyekben intézendő tudakozódásoknál a válasz bérmentesítésére, valamint kisebb összegeknek a konzuli hivatalokhoz juttatására a m. kir. postahivataloknál darabonként 28 fillérért beszerezhető, a római postakongresszuson életbeléptetett, a legtöbb európai, valamint igen sok tengerentúli állammal való forgalomban érvényes nemzetközi válaszdíjszelvényeket használják a külföldön nehezen értékesíthető belföldi levéljegyeink helyett, a konzuli hivatalokhoz intézett megkereséseiket pedig helyesen bérmentesítsék, nehogy e hivataloknak büntetési portókiadásokat okozzanak, melyekre azoknak fedezetük nincsen.

Halálozás. Komlósy Zsigmond Torontál vármegye nyug. közigazgatási tisztviselője folyó hó 22-én életének 56. évében Zomborban meghalt. Temetése ma délután 5 órakor lesz.

A bajai kórház botránya. A bajai kórház elmebetegosztályban 200 férfi és női beteg van elhelyezve — teljesen felügyelet nélkül. Róna Dezső dr. igazgató-főorvos már régebben észrevette, hogy az ápolók egyike-másika hosszabb időre elhagyja helyét s ezalatt az elmebetegeket felügyelet nélkül hagyja. Az önkényes távozáson rajta-csipett ápolókat szigorúan megdorgálta az igazgató-főorvos, aki elbocsájtással fenyegette meg a hanyagokat. A botrányos állapot azonban nem szűnt meg, sőt napról-napra rosszabbodott. Az ápolók tömegesen vonultak át egy pár óracsukára a korcsmába s míg ők vigyan mulatoztak: a gondjaikra bízott elmebajosok kiszöktek a kórházból s egyes uric családok lakásába hatoltak be, ahol nagy riadalmat okozott a megjelenésük, föllépésük és viselkedésük. Nagysokára előkerítették az ápolókat, akik visszavezették az elmebetegeket a kórházba. Róna igazgató-főorvos a botrányban szereplő ápolókat súlyos pénz-bírsággal sújtotta, mire ezek — sztrájkba léptek. A főorvos a sztrájkolók közül négyet rögtön elbocsájtott.

A negyvennyolcas honvédek temetése. A negyvennyolcas honvédek, akik vagyontalanul halnak el, ézentul közkölségen fogják eltemetni. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter körrendeletet adott ki, melyben a vagyontalanul elhalt 1848—49-es honvédeknek tisztességes eltemettetésükre vonatkozólag ad utasítást valamennyi községnek. A törvény értelmében — mondja a rendelet — a szegényeket és közsegélyre szorultakat a község köteles eltemettetni. Ebből folyólag a vagyontalanul elhalt honvédeknek tisztességes eltemettetését az illető községek tartásuk szigorú kötelességüknek. Amennyiben pedig erre valamelyik város képtelen lenne, akkor a miniszterelnök a maga részéről intézkedett, hogy a vagyon nélkül elhunyt honvédek eltemettetési költségeit jövőre az illető községnek esetről-esetre kiutalványozza.

Uj lövedékek. A hadvezetőség a legutóbbi időben kísérleteket végeztetett a gyalogság számára készülő újfajta lövedékekkel, amely az úgynevezett „próbálövés” céljára szolgál. A mai kor harcaiban a gyalogság gyakran már az ellenségtől való nagyobb távolságra kénytelen a tüzelést megkezdeni; ezeken a nagyobb távolságokon azonban a lövedékek lecsapódása különösen puhább talajnál igen nehezen figyelhető meg s igen nehezen lehet megállapítani a lövések eredményét. Nagyon jelentékeny katonai értéke van tehát az olyan lövedéknek, amely láthatóan csapódik le, amelynek segítségével

tehát lemérhető a lövés távolsága. Az a „próbálövés”, amelyet a hadvezetőség kipróbált, füstöt adó anyaggal van megtölve, mely a lecsapódásnál meggyullad és észrevehető füstgomolyt bocsát ki magából. Akkor, ha nagyobb csapat egyszerre lö, természetesen könnyebben ellenőrizhető, vajjon a lövedékek a célba találtak-e. A kísérleteket az új lövedékekkel folytatják és meglehet, hogy nemsokára az egész gyalogságot ellátják az új lövedékekkel.

Támogassuk a Kossuth-muzeumot! 1848-ra örökké visszaemlékeznek a magyar. Nagy idők voltak azok és nagy emberek a megteremtői. Áhítattal, kegyelettel kell tekintenünk mindenre, ami arra az időre emlékeztet. Meg kell becsülnünk a nemzeti küzdelmünkben reánk maradt emléktárgyakat, melyek szebb jövő kivására serkentenek bennünket. És mi mégsem adjuk meg ezen szent emléktárgyak leggazdagabb tárházának azt, ami magasztos hivatásánál fogva megilletné. Hivatalos közegeink sem teszik meg kötelességüket. Ezért fordulunk a hazafias magyar társadalomhoz, melyben egyedüli reményünket helyezzük, hogy a muzeum kiadványainak vásárlásával mentse meg a Kossuth-Muzeumot. 10 koronáért megküldjük Hock János: Rákóczy né című diszmvét. Ebből a műből 20 koronás szalonkiadás is van. 100—150 koronáért megküldjük a Kossuth Lajos azt izente című hatalmas képet, amely 170 cm. szélességével és 130 cm. magasságával a legnagyobb olajnyomat a kontinensen. A 100 koronás kép egyszerű keretű, a 150 koronás arasznyi széles díszes arany keretben van. Tárgya fenséges, kivitelemelt. Ugyancsak megrendelhető lapunknál Kossuth Lajos életnagyságú, művészi kivitelű olajfestésű képe, amely Kossuth Ferenc eredeti festménye után készült, nemkülönben Rákóczy, Petőfi, esetleg más jelesünk olajfestésű életnagyságú arcképeit is szállítjuk 150 koronáért. Ezért fordulunk olvasóközönségünk hazafiasabb elemeihez, kérve, hogy rendeljék meg a fent leírt értékes, remek műveket lapunktól. *Minden megrendelés szerkesztőségünkhez intézendő.*

A temetési engedély megadása. A belügyminiszter rendeletet küldött az ország összes törvényhatóságaihoz, amelyben felhívja az illető közigazgatási hatóságok figyelmét arra a régebben megjelent belügyminiszteri rendeletre, amely eltiltja a közigazgatás embereit attól, hogy saját hatáskörükön belül a temetési engedélyt megadják olyan esetekben, mikor az elhunyt nem természetesen halállal mult ki. Sokszor megtörtént már, hogy a községi jegyző, ha az öngyilkosság szerinte kétségtelenül megállapítható volt, a temetési engedélyt megadta, mielőtt az esetet az ügyészségnek bejelentette volna. És így gyakran megesett, hogy a községi jegyző temetési engedélyt adott olyan esetekben is, mikor a látszólagos öngyilkosság mögött valamely büntény lappangott. A most kiadott miniszteri rendelet, nehogy ilyen esetek megismétlődhessenek, újból figyelmezteti a törvényhatóságokat arra, hogy ügyészségi hozzájárulás nélkül a temetési engedélyt megadni nem szabad.

A postakincstár felelőssége. A budapesti ítelőtábla egy konkrét eset alkalmából kimondotta, hogy a postalevélhordók a pénzesleveleket és utalványokat a postahivatal utasítása folytán és attól nyert meghatalmazás alapján kézbesítik és fizetik ki abból a pénzből, melyet a postahivatal ebből a célból a levélhordóknak átenged. A pénzes levélhordók tehát ebbeli szolgálatuk tartama alatt nem egyéni, hanem a postahivatalnak azt az átruházott tevékenységét végzik, melyet ez a közönség érdeke és kényelme szempontjából ezen közvetlen uton végeztet és amelyet különben a postahivatal maga volna köteles teljesíteni. A postai levélhordók ezen átruházott hatáskörben nem saját, hanem a postakincstár pénzével rendelkeznek s az ekként birtalatukba jutott pénz elveszése vagy jogtalan eltulajdonítása esetén a kár első sorban is a kincstárt és nem ezeket a levélhordókat sújtja és a postakincstár az ekként elszendvedt kárát ezeken a levél-

hordókon csak az esetre veheti meg, ha azokat gondatlanság, vagy oly szabálytalanság terheli, amely miatt a kár bekövetkezett.

Kiirtott család. Kleiner Miklós 54 éves dunacsébi gazdag földmives házába beállított Hornung Mihály 25 éves legény s négy fejszecsapással agyonütötte a gazdát. Aztán a feleségét s ennek siketnéma nővérét gyilkolta meg Hornung, aki azért haragudott a családra, mert megkérte Annuska nevű leányukat és kikoszaratták. A gyilkos elmenekült s valószínűleg öngyilkosságot követett el.

I r o d a l o m.

Felhívás Magyarország néptanítóihoz!

A „Nemzeti Iskola” legutóbbi számában egy cikk jelent meg, amelyben a cikkíró, dr. K. K. felhívta az ország tanítóit, hogy gondolkozzék, miként tudná gróf Apponyi Albert miniszter és Tóth János államtitkár urak iránti háláját leróni?

Mi, veszprémi r. k. tanítók, gondolkoztunk a cikkben felvetett eszme fölött és a következő elhatározásra jutottunk:

Felhívjuk Magyarországon összes néptanítóit, tanügybarátait, az állami, felekezeti és községi iskolák hatóságait, hogy gróf Apponyi Albert miniszter és Tóth János államtitkár urak nevére egy-egy alapítványt tegyünk.

A miniszter ur nevére teendő alapítvány kamata évenként olyan tanítók között osztandó fel, akik társadalmi téren a népjárára sikeresen működtek és akik nemzeti-ségi helyen a magyar nyelv terjesztése körül kiváló érdemeket szereztek. Az alapítvány célja teljesen megfelel a miniszter ur azon intenciójának, amely az 1907. évi XXVI. és XXVII. t.-cikkben nyer kifejezést.

Aki ezen törvények által a tanító-ságot a köztisztviselői minősítés alapján magas erkölcsi tekintélyre emelte, — aki lelket öntött a kultúra csüggött harcosába, — aki valláserkölcös és nemzeti irányt szabott a nép köznevelődési fejlődésének, — aki ingyenessé tette a népoktatást és aki a tanító-ságot megszabadította a kétségbeejtő anyagi gondoktól, — az megérdemli, hogy emlékeztetést a tanító-ság megörökítse.

Hirdesse ez az alapítvány az alkotó mester dicsőségét és a mi örök hálánkat és legyen ez az alapítvány a munkások verejtékes munkájának édes jutalma.

Az államtitkár ur nevére teendő alapítvány kamata évenként felosztandó 1. olyan gyermekes özvegyek között, kik korán elhalt tanító férjük után nyugdíjat nem élveznek, 2. olyan családos tanítók között, kiket hosszabb betegség vagy valami elemi csapás sújtott, vagy pedig, akik súlyos betegségük gyógykezelésére önjerejükkel képtelenek és 3. azon tanítók között, kiknek legalább két gyermekük a népiskolán felüli magasabb iskolába jár.

Az alapítvány célja teljesen megfelel az államtitkár ur nemes emberbaráti érzületének, amelylyel eredménydos működése alatt a tanítószíveket meghódította.

Akinek munkája után csak áldás fakadt, — akinek segítő keze elért az ország minden tanítójához, — aki a tanító-ságot a szeretet meleg szavával kormányozta, annak az emléket az emberbaráti szeretet nevében örökítsük meg.

Hirdesse ez az alapítvány annak a nagyságát, akinek a kezében a hatalom nem a zsarnokság átka, hanem az igazság, a béke és a szeretet áldása volt; legyen ez az alapítvány a hulló könyvek felszárítója, a szeretet balzsama és a gyámoltalanok segítsége.

Tanítók! Ezen alapítványok megteremtésére hívunk fel benneteket.

Nincs csalogató szavunk; nem hangos kiabálással, nem cifra ígéretekkel kérjük filléreiteket. Szívetek, lelketek, eszettek szavára hallgassatok. Érezzetek, gondolkodjatok és hisszük, hogy cselekedni is fogtok.

Magyarország tanító-ságát ezen felhívásunkkal most az ország színe elé állítjuk. A tanító-ság most ország-világ előtt intelligenciájáról és értékéről fog tanúságot tenni.

Érezzük cselekvésünk teljes súlyát, de mert erős a bizodalunk a tanítószáz tiszta hálaérzetében, nem félünk, hogy a hálátlan-ság rut vádja, a nemzet kicsinylése és a művelt külföld lenézése illesse majd a 30,000-nyi néptanító sereget.

Adjon, ki mennyit tud. Hiszen, ha csak mindegyik tanító a legesekélyebbet, csak egy-egy koronát is ad, már is 30,000 korona képezi a kettős alapítványt. Ha pedig ilyen alapítvánnyal örökítjük meg a tanítószáz és népoktatás két legnagyobb vezérének emlékét, akkor a tanítószáz fényesen kiállotta nemcsak a hála tűzpróbáját, hanem tanúságot tesz arról is, hogy áldozatra kész azon ügyért, amelyet szolgál, de becsüli a munka jutalmát és érzi a segítség üdvös szükségét is.

A most vázolt kettős alapítvány céljára a gyűjtést ezennel megindítjuk. Az adományok pontos névvel, a jelleg, község és megye kiírásával, Nagy Lajos igazgató-tanító címére Veszprémbe küldendők. A gyűjtést szeptember 15-ével lezárjuk.

A gyűjtés eredményét hetenkint a „Néptanítók Lapja“ és a „Nemzeti Iskolá“ ban nyugtázzuk. Az alapítvány fent vázolt céljától el nem térünk. Az ügykezelési szabályzatot egy veszprémmegyei, felekezeti különbség nélküli tanítóbizottság fogja kidolgozni. Erre és az elhelyezésre vonatkozó javaslatokat szívesen fogadjuk.

Az alapító levelek album alakjában adatnak át a kegyelmes uraknak és benne vármegyéenként név, jelleg, lakhely és az adomány összege szerint felsoroltnak az alapítók.

Tanítók! Minden ember tegye meg kötelességét! Ne szégyeljétek alkalmas módon a tanügybarátok és hatóságok figyelmét is felkölteni.

Veszprém, 1909. július hó 12-én.

A gyűjtőbizottság nevében: Göndör Ferenc, elnök, kir. s. tanfelügyelő. Nagy Lajos, pénztárnok, igazgató-tanító. Gubicza Lajos, titkár, a veszprém-egyházmegyei rk. tanítóegylet elnöke. Szanyi István, jegyző, tanító. Sörödy József, ellenőr, tanító. Gaál Sándor, Czeczoy Nándor, Polonyi György, Köcsky József, Huber János, Frankó Antal, tanítók, felügyelő-bizottsági tagok.

A „Vasárnapi Ujság“ július 18-iki száma nagyon érdekes képsorozatot közöl Zuboly cikkével a rövid idő m. lva lebontásra kerülő budai Tabán festői régi részleteiről. A többi képek a budapesti új szerb leánynevelő intézet s a balatoni s az ipolyvölgyi vasut megnyitását mutatják be. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Juhász Gyula és Gellért Oszkár verse, Szabonyi József novellája és Williamson angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: Bertha Sándor emlékezése Széchenyről, Lampérth Géza cikke Petőfi egy lefoglalt életrajzáról és arcképéről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika“ -val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában, (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Közgazdaság.

Aperonospora rohamos pusztítása. A hazánkban jelentkezett peronospora bántalom ez évben való rohamos terjedésének oka egyrészt a betegség fejlődésére igen kedvező időjárásban (esőzés, kivált erős záporosok utáni melegebb, szélesenedés, borongós napok vagy napszakok páratelt levegője), másrészt pedig a permetezés és rézkénporozás elmulasztásában keresendő. A betegség fellépését, ha nem is teljesen, de meg lehetett volna akadályozni, ha a permetezés és porozás a virágzás előtt végeztetett volna, elég korán, mint a védekezési utmu-

tatás megszabja, akkor t. i. mikor a virágok még bimbóban voltak és a fürtök, mint tömörebb, kupalaku képződmények még felfelé irányultak, a levelek pedig aránylag még gyerekek voltak és nem takarták el a fürtöket. Ez az időszak, illetve fejlődési állapot azonban már elmúlt és a baj tovább terjedése csakis szorgalmas *rézkénporozással akadályozható meg.* A porozás azonban most már, mikor a lombzat sűrű és a növekedni kezdő bogyókat legnagyobbbrészt levelek takarják, egyszerű módon nem végezhető elég sikerrel, mert a kifuvott por nem juthat a fürtökhöz az azokat elfödő levelek miatt. *Ez okból a porozás most már legcélszerűbben akként volna végzendő, hogy a porozó munkás előtt egy nagyobb gyerek egy villa alakú, de hosszabb nyelű ruddal (hogy a villát kezelő gyerek a porfelhőn kívül állhasson) a beporozandó tőke leveleit félrehajlitja s így a porozás közvetlenül a tőke azon részén történhetik, ahol a fürtök el vannak helyezve.* Nem szabad azonban elbizakodni, hogy a teljesített porozással elegendő tétünk, még az esetben sem, ha a baj terjedése látszólag szünetelne, mert a betegség csirája ott lappang a fürtben és a fürt körül és a növekedő bogyókat nagy előszeretettel fertőzi meg. Ezért a porozást *két hetenként ismételni kell,* nehogy a szépen fejlődő bogyók később — július végén vagy augusztus elején — a közben jelentkező fertőzések folytán leszáradjanak. Ha pedig közben az eső lemosta a port, természetesen meg kell ismétetni a porozást megint. Csakis az ismételt s figyelmes rézkénporozás által hárrható el a fürtök nagyobb pusztulása, de csak abban az esetben, ha a rézkénpor tényleg a fürtökhöz a bogyók közé is bejutott. Ne ijedjen meg a gazda, ha azt tapasztalja, hogy az első porozás után még mindig megbetegedő és kiszáradó bogyókat lát. Ez a jelenség nem azt mutatja, hogy a védekezésnek nem volt hatása, hanem azt, hogy az ilyen bogyók már a porozás előtt meg voltak fertőzve. A már fertőzött bogyókat meggyógyítani nem lehet, csakis a még érintetlenek védhetőek meg porozás által. A porozást akkor is sikerrel lehet folytatni, ha az időjárás nedves, sőt legsikeresebb korán reggel, mikor a fürtök még harmatosak, mert a rézkénpor a nedves bogyókra jobban tapad s védőhatását is jobban kifejtheti.

Gazdák az olajkartell ellen.

A nagyközönség talán nem is tudja, hogy Magyarországon él, dolgozik és virágzik az olajkartell. Annál jobban tudják ezt a gazdák, akik igen drágán fizetik meg ennek a kartellnek a létezését és uralkodását. Az olajgyárosok még néhány esztendő előtt kartellbe léptek egymással. A kartellalakításnak két végcélja volt. Az egyik az, hogy a repceárakat lenyomják és a gazdáktól oleson vásároljanak repcét, a másik pedig az, hogy az eladási árakat felemeljék. A gyárosoknak mind a két terve sikerült és pedig azért, mert a gyárak jó előre ellátták magukat indiai repcével s most, hogy a rosszabb minőségű nyersanyag birtokukban van, nem vásárolnak a termelőktől. Vagy pedig csak akkor vásárolnak, ha a gazda oleson adja a repcét. A gazda boldog, ha a kartelltől 23 koronát kap az árujáért. A kartellnek ez a terrorizáló fellépése ellentállásra és védekezésre készteti a gazdákat, akik már arra is gondolnak, hogy végleg felhagynak a repce-termeléssel.

NYILTTÉR. *)

Alapítva: Dr. ROTH AD. Telefon 1886. 51-17.

Testegyenestő gyógyintézete és szanatoriuma

Budapest, VI. ker., Stefánia-ut 55. szám.

Bejáró és bennlakó hát- és lábbetegeknek. (Elferdülések, izület és csontgyulladások, ficamok, és törések, zsugorok stb.) Saját műterem Hessing-féle járó és Dr. Roth-féle automat. egyenesítő gépek és corsettek részére. Svéd-torna, gerincnyújtás, massage stb. 26-21
Mérsékelt árak. — Kívánatra prospektus.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Szülők figyelmébe.

2-3 gimnáziumi vagy kereskedelmi tanulót teljes ellátásra gondos felügyelet mellett elfogad **dr. Parcsetch Árpádné** kinestári fogalmazó neje Széchenyi-körut 15. sz.
4-1

Árverési hirdetmény.

Bácsalmás község előljárósága részéről ezennel közbírré tétetik, miszerint a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező vadászati jog az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a alapján Bácsalmás község tanácstermében **folyó évi augusztus hó 18. napján d. u. 3 órakor** tartandó nyilvános árverésen 1909. évi augusztus hó 1-15-1915. évi július hó 31-ig terjedő időszakra vagyis 6 évre haszonbérbe fog adadni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Bácsalmás, 1909. július hó 19-én.

2-1 **A községi előljáróság.**

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 34

3589/kg. 1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Madaras községben lemondás folytán üresedésben levő és havi előleges részletekben felvehető évi 800 kor. fizetéssel javadalmazott **másodaljegyzői állásra folyó évi augusztus hó 10-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Bácsalmás, 1909. július hó 16-án.

2-2 **KOLLER OSZKÁR,**
főszolgabíró.

183-2-1

! Uri lakás !

Rákóczi (bajai) uton

folyó évi augusztus 1-ével

- kiadó -

29. számú külön ház

nagy kerttel, négy szoba,

csukott folyosó, mellék-

-- helyiségekkel. -- 3-1

5150. ex 1909.

Pályázati hirdetmény.

Topolya községben üresedésbe jött földkönyvi nyilvántartói állásnak betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben évi 1200 korona.

Felhívataknak a pályázni szándékozók, hogy felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **folyó évi július hó 30-ig** annyival inkább terjesszék be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Topolya, 1909. július 15.

C S Á S Z Á R,
főszolgabíró.

2-1

Zombori m. kir. folyammérnöki hivatal.

870/1909. szám.

Versenytergályalási hirdetmény.

A blazovici átmetzés felső torkolatában szakadó balpart biztosítása végett a folyó évből teljesítendő és 5320.0 m³ másodosztályú kőanyag termeléséből, szállításából és beépítéséből álló munkálatnak vállalatbaadása céljából a folyó **1909. augusztus hó 12-én délelőtt 11 órakor** a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében nyilvános, zárt ajánlati versenytergályalás fog tartatni.

A tervek, továbbá a kötendő szerződés tervezete és az annak kiegészítő részét tevő általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előírt minta felhasználásával kell kiállítani, a fent jelzett napon délelőtt 10¹/₂ óráig a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál nyújtandók be.

Zombor, 1909. évi július hó 18-án.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Értesítés.

A helybeli gör. kel. szerb tanítóképezde internátusi konyhája szeptember 1-ével bérbe adatik. Az eltartás 52—54 tanulóra, a 25 koronával van szánya. A szándékozó bérlők jelentkezzenek alulírt igazgatóságnál **augusztus hó 10-ig**, hol a feltételek is megtudhatók. Megkívántatik egyezer korona bántpénz.

Zombor, 1909. július hó 14.

Terzin Pál,
igazgató.

3-3

! Kiadó !

'' a Bácsmegeyei ''

Agrár Takarékpénztár

épületében egy

- utcai és több -

udvari helyiség.

2619/kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Csurog községben ujonnan rendszerezített és előleges havi részletekben kifizetendő 1200 korona évi fizetéssel javadalmazott járlatkezelő-segédjegyzői, valamint az ennek betöltése folytán esetleg megüresedő és előleges havi részletekben kiszolgáltatandó 1200 korona évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra **1909. évi augusztus hó 10-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket fenti határidőig hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert a határidőn túl beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zsablya, 1909. július hó 16.

T R E N K A,
szolgabíró.

2-1

TURY JÁNOS - - MECHANIKAI GÉPMŰHELYE - - ZOMBOR, GALAMB-UTCA 10. SZÁM.

Mindennemű mechanikai gépek javító-
műhelye, ugymint:
varrógépek, kerékpárok, számozó- és író-
gépek, gramophonok, villanyoscsegek, -
és minden e szakmába vágó gépek
javítása szavatosság mellett eszközöltetik.

o o Allandó raktár: o o

Σ Σ Σ Σ varrógépekben és
kerékpárokban, Z Z Z Z Z Z

o o o valamint ezen gépek alkatrészeiben. 20-16 o o o

☛ Külső- és belső kerékpár-gumik, ☛
nyergék, pumpák, csengők,
franciakulceok, kürtők, küllők stb.

A világhírű „KAYSER“-kerékpárok egyedüli raktára.